

TURISMI HARTA

Vastu võetud VI Ülemaailmsel Turismiorganisatsiooni Assambleel 1985.a.

Artikkel I

1. On tähtis, et kogu maailmas tunnustataks iga inimese õigust:
 - puhkusele ja puhkeajale,
 - tööpäeva pikkuse mõistlikule piiramisele,
 - tasustatavale perioodilisele puhkusele,
 - vabale liiklemisele ilma piiranguteta, välja arvatud need, mida näevad ette seadused.
2. Selle õiguse kasutamine loob sotsiaalse tasakaalu ning on rahvusliku ja üleüldise teadlikkuse kasvu teguriks.

Artikkel II

Lähtudes sellest õigusest, peavad riigid välja töötama ja ellu rakendama poliitikat, mis on suunatud sise- ja rahvusvahelise turismi harmooniliseks arenguks, aga samuti tegelema puhkuse organiseerimisega kõigile neile, kes seda kasutavad.

Artikkel III

Nendel eesmärkidel tuleks riikidel:

- a) kaasa aidata hästikorraldatud ja harmoonilise sise- ja rahvusvahelise turismi kasvule;
- b) viia turismipoliitika kooskõlla üldise maa arengupoliitikaga, mida rakendatakse selle erinevatel tasanditel - kohalikul, regionaalsel, rahvuslikul ja rahvusvahelisel, ning laiendada turismialast koostööd kahe- või mitmepoolsel alusel, lülitades sel eesmärgil sisse ka Ülemaailmse Turismiorganisatsiooni võimalused;
- c) osutada vajalikku tähelepanu Manilla Deklaratsioonis avaldatud rahvusvahelise turismi printsiipidele ja Acapulco dokumendis väljendatud seisukohale "lähtuda oma turismipoliitika, tema plaanide ja programmide väljatöötamisel rahvuslikest prioriteetidest ja Ülemaailmse Turismiorganisatsiooni tööprogrammist";
- d) kaasa aidata abinõude kehtestamisele, mis võimaldaksid:
 - osaleda igapäev sise- ja rahvusvahelises turismis,
 - reguleerida töö- ja puhkeaegu,
 - iga-aastaseid regulaarseid tasulisi puhkusi,
 - osutada erilist tähelepanu noorsoo, pensionäride ja füüsiliste puuetega inimeste turismile;
- e) kaitsta tänaste ja tulevaste põlvkondade huvides turismikeskkonda, mis on kogu inimkonna vara ning millesse kuuluvad inimene, loodus, ühiskondlikud suhted ja kultuur.

Artikkel IV

Riikidel tuleks samuti:

- a) kaasa aidata nii oma maa kodanike kui ka välituristide juurdepääsule turismi vaatamisvääsustele, soodustada reisipiirangute vähendamist, kasutades dokumentide vormistamisel formaalsuste lihtsustamist, mida on soovitanud Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, Rahvusvaheline Mereorganisatsioon, Tollialase Koostöö Organisatsioon või mõni muu organisatsioon, sealhulgas ka Rahvusvaheline Turismiorganisatsioon;
- b) soodustada turistide teadvuse kasvu ja kaasa aidata külastajate kontaktidele kohaliku elanikkonnaga, parandada vastastikust mõistmist ja vaimset rikastumist;
- c) kindlustada külastajate ja nende varanduse julgeolek preventiivsete kaitseabinõude rakendamisel;

- d) kindlustada võimalikult paremad hügieeningimused ja juurdepääs tervishoiuasutustele, ennetada infektsioonhaigusi ja õnnetusjuhtumeid;
- e) ära hoida igasugused võimalused turismi kasutamiseks teiste inimeste ekspluateerimiseks;
- f) kohaliku elanikkonna ja turistide kaitsel tugevdada ennetavaid abinõusid ebaseadusliku narkootikumide kasutamise tõkestamiseks.

Artikkel V

Lõpuks tuleks riikidel:

- a) lubada turistidel (oma maa kodanikel ja välituristidel) vabalt liigelda maal, kahjustamata abinõusid, mis on kehtestatud teatud rajoonidele lähtudes rahvuslikest huvidest;
- b) mitte lubada diskrimineerivaid piiranguid turistide suhtes;
- c) tagada turistidele kiire juurdepääsu võimalus administratiivsetele ja juriidilistele teenistustele, samuti konsulaarsindustele, andes nende käsutusse ühiskondlikud sise- ja välissidevahendid;
- d) aidata kaasa turistide informeeritusele kohaliku elanikkonna kommete ja tavade paremaks mõistmiseks nende ajutisel viibimisel turismipiirkondades või transiidikohtades.

Artikkel VI

1. Turismipiirkondades ja transiidikohtades on kohalikul elanikkonnal juurdepääsuõigus oma maa turismiressurssidele. Oma hoolika käitumisega ja suhtumisega peavad nad säilitama ümbritseva loodus- ja kultuurikeskkonna.
2. Kohalikel elanikel on õigus oodata turistidelt arusaamist ja austust nende kommete, religiooni ning teiste kultuurielementide vastu, mis on inimkonna pärandiosa.
3. Eesmärgiga aidata kaasa sellise mõistmise ja hoolsa suhtumise tekkele on vaja soodustada vastava informatsiooni levitamist:
 - a) kohaliku elanikkonna kommetest, traditsioonidest ja religioonist, kohalikest keeldudest/tabudest, pühadest paikadest ja pühakutest, mida peab arvestama;
 - b) nende kunstilistest, arheoloogilistest ja kultuurilistest väärtustest, mis peavad säilima;
 - c) faunast, floorast ja teistest looduslikest ressurssidest, mida peab kaitsma.

Artikkel VII

Kohalikel elanikel soovitatakse turismipiirkondades ja transiidikohtades turiste vastu võtta võimalikult külalislahkelt, austuse ja viisakusega, mis on harmooniliste ning inimlike ühiskondlike suhete arendamise aluseks.

Artikkel VIII

Turisminduse valdkonna töötajad, turismi- ja reisiteenuste osutajad:

- a) võivad anda positiivse panuse turismi arendamiseks ja käesoleva harta seisukohtade ellurakendamiseks;
- b) peavad järgima käesoleva harta printsiipe ja täitma kõiki kohustusi, mida nad on võtnud endale oma professionaalse tegevusega, kindlustama pakutava turismitoote kõrge kvaliteedi ning aitama kaasa turismi humanitaarse iseloomu kindlustamisele;
- c) peavad takistama kõiki võimalikke turismiliike, mis soodustavad inimeste ekspluateerimist.

Artikkel IX

On vaja osutada kaasabi turisminduse valdkonna töötajatele, turismi- ja reisiteenuste osutajatele rahvusliku ning rahvusvahelise seadusandlusega vajalike tingimuste loomiseks, mis võimaldaksid neil:

- a) tegelda soodsates tingimustes oma tööga ilma igasuguse diskrimineerimise ja takistusteta;

- b) kasutada üldist ja tehnilist professionaalselt ettevalmistatud kvalifitseeritud inimressursse nii sise- kui ka välismaal;
- c) teha koostööd omavahel, aga ka avalike võimudega läbi rahvuslike ja rahvusvaheliste organisatsioonide eesmärgiga parandada nende tegevuse koordinaatsiooni ja pakutavate teenuste kvaliteeti.

TURISTI KOODEKS

Artikkel X

Turistid peavad oma käitumisega soodustama vastastikust arusaamist ja sõbralikke suhteid rahvaste vahel nii rahvuslikul kui ka rahvusvahelisel tasandil ja kaasa aitama rahu säilitamisele.

Artikkel XI

1. Turismipiirkondades ja transiidikohtades peavad turistid austama väljakujunenud poliitilist, sotsiaalset, moraalset ja religioosset elulaadi ning alluma kehtivatele seadustele ja reeglitele.
2. Nendes kohtades peavad turistid:
 - a) ilmutama arusaamist kohaliku elanikkonna kommete, uskumuste ja toimingute suhtes ning sügavalt austama viimaste loodus- ja kultuuriväärtusi;
 - b) hoiduma rõhutamast nende ja kohalike elanike vahelisi majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi erinevusi;
 - c) olema vastuvõtlikud turistide võõrustava kohaliku rahva kultuuri suhtes, mis on kogu inimkonna ühisvara lahutamatu koostisosa;
 - d) takistama teiste ekspluateerimist prostitutsiooni eesmärgil;
 - e) hoiduma narkootikumide ja teiste keelatud preparaatide kaubastamisest, läbiveost ja kasutamisest.

Artikkel XII

Reisimisel ühest riigist teise ja võõrustava maa territooriumil peab turistidel olema võimalus vastavate valitsuse meetmete kaudu oma hüvanguks kasutada:

- a) administratiiv- ja finantskontrolli leevendamist,
- b) võimalikult paremaid tingimusi transpordi ja ajutise viibimise kestel, mida suudavad osutada turismiteenuste tarnijad.

Artikkel XIII

1. Turistidele tuleb tagada vaba juurdepääs ja liikumisvabadus nii omal maal kui ka väljaspool selle piire turismialast huvi pakkuvatesse kohtadesse ja üksikutesse rajoonidesse, arvestades seejuures kehtivaid reegleid ja piiranguid.
2. Turismialast huvi pakkuvatesse kohtadesse ja üksikutesse rajoonidesse saabumisel, samuti kogu transiidi ja ajutise kohalviibimise aja vältel peab turistidele nende hüvanguks olema tagatud:
 - a) objektiivne, täpne ja ammendav informatsioon tingimuste ja võimaluste kohta, mida neile pakuvad ametlikud turismiorganisatsioonid ja turismiteenuste tarnijad nende reisimise ja ajutise kohalviibimise kestel;
 - b) isiklik julgeolek, nende vara julgeolek, samuti enda kui tarbija õiguste kaitse;
 - c) vastav ühiskondlik hügieen, eriti majutamisel, toitlustamisel ja transpordi osas. Informatsioon nakkushaiguste ja õnnetusjuhtumite vältimise efektiivsete meetmete kohta, samuti takistamatu juurdepääs tervishoiuasutustele;
 - d) juurdepääs kiirele ja efektiivsele ühiskondlikule sidesüsteemile riigis endas ja ühenduse

- e) administratiivsed ja juriidilised protseduurid ning garantiid, mis on vajalikud nende õiguste kaitseks;
- f) võimalus oma usukommete täitmiseks ja selleks loodud vastavad tingimused.

Artikkel XIV

Igal inimesel on õigus teadvustada oma vajadustest seadusandlike organite ja ühiskondlike organisatsioonide esindajaid, et täiel määral realiseerida oma õigust puhkusele ja vaba aja veetmisele, et kasutada turismi eeliseid kõige kasulikumatel tingimustel ja seal, kus see on kohane ja seadusega vastavuses, ühinedes teistega sel eesmärgil.